Ч. 290. Львів, субота, дня 31. грудня 1905 (13. січня 1906). Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор
За границею
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми виркеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Угорский конфлікт.

З початком сего тижня побував ґр. Феєрвари у Відни з нагоди нарад над цловою умовою між Сербією а Австро-Угорщиною, а був також у цісаря на довшій авдиєнциї. Як сам угорский премієр заявив, цілию сеї авдиєнциї було здати цісареви рапорт про теперішний стан на Угорщині. Від послідного побуту угорского президента міністрів нагромадило ся чимало фактів, які потребували поясненя і правдивого представленя. Між ними занимає певно непослідне місце дебречиньска афера з наджупаном Ковачем.

Певно, що навіть тепер, в пристрастями розгорілій Угорщині події в Дебречині становити муть виїмок, а угорскі політики найдуть инші, культурнійші способи борби, чим знущанє товпи над безборонним стариком. Однак мимо сего значінє сеї афери полягає в двох зглядах: яко симптом ростучої завзятости в борбі парляменту з правительством на Угорщині і як кульмінацийна точка »пасивного опору«. Вислід цілої афери доказав безцільність такої жостокости. Навіть старенький Ковач не зрік ся своєї місиї, хотяй під напором примусу, лежачи на каравані, підписав був резиґнацию; слідствож, яке веде правительственний комісар з цілою строгостию, віддало вже руці справедливости кількадесять осіб зміж дебречиньскої інтеліґенциї, які — після того, чи лікарска комісия признасть рани Ковача не загрожуючими житю, чи загрожуючими — можуть одержати кару навіть від пяти до десяти літ вязниці.

Жертви мусять падати в борбі, однак они мусять стояти в якій небудь пропорциї до успіху. Тож після дебречиньскої афери борба прийме ся а инші способи та все таки она не устане ані не змякне. Надто певними себе і надто в своїм праві чують ся члени опозицийної коаліциї, яко далеко переважаюча часть парляменту, а за ними стоїть майже ціле населенє, особливо в чисто угорских околицях.

Правительство уходить за нелеґальне, а відроченє парляменту і дальше завідуванє справами держави після ухваленого вотум недовіря, за знасилуванє конституциї. Мимо навязуваних переспрам задля компромісу, заєдно рвуть ся ті нитки порозуміня на узлах, які навязали собі мадярскі шовіністи що до жаданя самостійної угорскої армії.

З Будапешту доносять, що правительство в виду сего має відступити від наміру скликаня парляменту на заповіджений день 1. марця, бо побоює ся, що палата послів виконає свою грозьбу, що поновного відроченя парляменту не прийме до відомости. Се очивидно тілько заострило би ситуацию і збільшило аґітацию серед угорскої опозициї.

Однак мимо того всего економічні відносини краю пруть чимраз сильнійше до полагоди всяких антаґонізмів, щоби раз завести лад до машини державної адміністрациї. І ми стали сьвідками тої характеристичної події, що коли против леда інсталяциї наджупана зриває ся буря на Угорщині, то зовсім мовчки принято заповідженє правительства, що торговельні трактати і автономічну тарифу цлову переведе без законодатної ухвали в дорозі розпорядженя. Сеж правдиве і величезне надужитє власти, пряма неґация конституцийних прав, а мимо того Мадяри мовби води в рот набрали.

Отже ті економічні інтереси обох половин монархії станут напевно і містком, який дасть ся перекинути через пропасть, що нині ділить єще непоєднані оба чинники: угорске правительство і угорский народ.

Церков а народність.

(Надіслана статя).

Історичною правдою є, що віра християньска, впроваджена в суспільне житє людске, а тим більше віра християньско-католицка, є підставою всякого культурного розвитку, цивілізациї і просьвіти народів. О сім нема що спорити. Тим більше віра християньско-католицка в формі обряду східного, так званого грецкого є підставою удержаня Руси-України аж до наших часів. Се також є неоспоримим фактом, над котрим розводитись і полемізувати дуже трудно, але треба приняти яко незмінний історичний певень. Можуть тут хиба схизматики або прихильні схизмі, хибно званій православєм, полемізувати і переконувати католиків, що власне схизма дала тривкий підклад до розвиваня і піддержки Руси-України, але коли поглянемо на історичні факти, коли то королі польскі занимали під своє володінє чи то Русь Червону, чи то Русь литовску, застали они на Руси схизму яко догідний місток до перепровадженя своїх польонізацийних цілий. Они то яко ревні католицкі володарі чули ся обовязаними нищити тую схизму, прибрану в форму східного обряду через насильне впроваджуванє в руских забраних провінциях католицкої віри в формі латиньско-польского обряду. Они то з великим поспіхом ставляли на Руси латиньскі костели, а наоколо них основували і побільшали польскі кольонії і чим скорше творили латиньскі епіскопії. Литву, котра вже через сполученє з Русею була християньскою після східного обряду, охрестили на латиньско-польский обряд, а відтак на польску народність. Коли би польскі королі, примаси і арцибіскупи застали були на Руси католицизм

---

†

Роман Сембратович.

Личність звісного в найширших кругах публіциста і редактора «Ruthenische Revue» надто вирізує ся на тлі наших відносин, щоби єго передчасна смерть не відбила ся співчутєм і жалем у всіх руских серцях. Горяча любов до рускої землі і зелізна енерґія в борбі за єї просьвіток ціхували сего сильного духа в слабкім, схорованім тілі, яке не вийшовши єще з молодечих літ, відмовило єму дальшої служби. Однак те, що бл. п. Роман здїлав за час свого короткого житя, остане єго неувядаємою заслугою, бо він перший замірив і перевів виведенє справ Руси України перед форум Европи, надав нашій справі всесьвітного розголосу і підніс єї до чинника в міжнародних комбінациях. Тому ми і подаємо отсе не замітну якимись важнійшими подіями, а за те бременну тихою, витревалою і талановитою працею житєпись невсипущого труждениника.

Роман Сембратович родив ся 1876. р. в Новім Селі, чесанівского повіта. Син руского сьвященика-москвофіла вже в перших літах сьвідомого житя зазнавав в дома ріжних прикростий ізза своїх национальних переконань. Покінчивши ґімназию в Перемишли, записав ся на правничий факультет віденьского університету в 1896 році і від сеї хвилї Відень був постоянним місцем єго побуту. Віденьске товариство «Січ» було першим полем єго діяльности. Згуртувавши коло себе всіх молодших членів-одномишленників, почав завзяту борбу з апатиєю і цинізмом, що заволоділа умами «старших» і веліла їм придушувати всякі пориви до живійшої діяльности. На той час припадають єго перші літературні проби з обсягу белетристики, котрі покійний умістив в альманаху «Січи», виданім при нагоді 30 літного ювілея істнованя того товариства.

Крім сего брав живу участь в роботах научного кружка «Січи», при відчитах і дискусиях, а коли став головою товариства, посьвячував єму всї свої сили. В тім то научнім кружку не раз відношено гадку, що задачею «Січовиків» було би виконати то, до чого Драґоманів їх все накликував, а саме знакомити Европу з нашим народом і єго долею. І Роман Сембратович особливо живо переняв ся тою думкою і нерав виказував, що ми за сильно легковажимо опінію культурного сьвіта, що нам би слід іти за приміром Вірмен, Фінців, Поляків, котрі все вміли цікавити Европу своєю долею, що прим. Греки лише завдяки симпатиї Европи здобули собі красшу долю. Хоч сї думки находили чимало прихильників серед товаришів, за діло взяв ся сам лише Сембратович і то вже в третім році свого побуту у Відни.

Від того часу починає ся єго публіцистична діяльність, в якій у перших зараз виступах проявив себе первородною силою. А початки були дуже тяжкі. Про видаванє окремої часописи не могло бути мови — на се не мав покійник фондів, а нашій суспільности ще за мало був знаний, щоби міг числити на успішну підпору від неї. Прийшло ся починати відповідними статями в других німецких дневниках. Лише заводові журналісти знають, як тяжко незнакомому чоловікови, без виробленого імени дістати ся у шпальти столичних дневників і лише ті можуть додумувати ся, з якими трудностями і заводами стрічали ся перші кроки Сембратовича. Але тут стала єму в пригоді єго енерґія і витревалість. Трохи пособили єму сьогочасні події: баденівскі вибори в Галичині, масова депутация наших селян до Відня, конфлікт Баденього з Люеґером зацікавили віденьску публику до Русинів і зискали їм богато симпатиї. Перші принагідні артикули містив покійник у віденьских христ.-социяльних і социял-демократичних видавництвах (безіменно). У тривкійшу звязь, як референт руских справ увійшов Сембратович з редакциєю

в формі обряду східного, званого грецким, не посьміли би були через заводженє польского латинїзму заводити на Руси польский католицизм. Тодї тодашні Русини, маючі неустанні і безпосередні зносини з Римом, не допустили би Поляків до переводженя їх полїтики, релїґійно тенденцийної, до нищеня Руси. Не мало би тодї місця заводженє латиньско-польских епіскопій і парохій на Руси, бо після давного права канонїчного в тім самім місци і в тій самій диецезиї католицкій, де вже з давен давна основана одна католицка епископска столиця, друга така сама католицка епископска столиця є зовсїм непотрібна, так само і парохія. Руска шляхта не потребувала би і не могла би переходити на латиньско-польску віру, а відтак і на польску народність, бо усї вимоги і услівя римо-католицизму мала би в своїй рускій церкві східного обряду. Не повстало би фальшиве понятє, що римо-католицизм а латинїзм, с. є латиньский обряд, то все одно; не тілько все одно, але сущне, щоб бути правдивим римо католиком, або що лучший чи там справедливший є римо-католик латиньского обряду, як римо-католик східного обряду. Русь би могла мати своїх кардиналів східного обряду в Римі і нунция папского також східного обряду на Руси. Не мало би тодї місця незрозуміле і дивоглядне слово »унїя«, »унїта«, віра унїяцка, унїяцкий обряд і »унїяцкий язик«.

Неможливе би було повстанє козацке против Польщі, бо рускі епископи і маґнати на кріслах сенаторских засїдаючі не допустили би Поляків до виряджуваня якої небудь кривди рускому народови. В разї якихсь невзгодин повстали би против Польщі не самі тілько рускі хлопи, але цїлїсїнький нарід, шляхта руска і руский люд. І хто знає, чи Русь, колиб була завсїгди католицкою, не могла і до нинї остоятись самостійною державою. Римо-католицизм, впроваджений на Русь унїєю Берестейскою, завів полєміку релїґійну між Русинами католиками а Русинами схизматиками, з котрої католики вийшли зовсїм з побідою, розігнав темноту релїґійну, підніс руске духовеньство під зглядом просьвіти і поваги, відпер нищачі промахи Росиї і Польщі і вкінци поставив руский нарід на почві самопізнаня яко окремішного, самостійного народу руско-українського від прочих народів славяньских, особливо Росиї і Польщі. Так отже кождий Русин, котрий добре застановляє ся над історією свого народу, мусить признати, що Русь-Україна завдячує своє єствованє римо-католицизмови під формою східного обряду, котрий чим більше вкорінений в руский народ, дає дальшу запоруку до дальшого єствованя Руси-України.

Но пожаль ся Боже, не всї Русини-Українцї в теперішних часах відносять ся до своєї віри християньско католицкої в формі східного обряду з всякою пошаною і любовю. Много Русинів є таких, котрі зглядом своєї віри зовсїм індеферентні, а навіть єї великими ворогами. Причиною сеї сумної прояви в декотрих руских кругах є дивоглядне вихованє шкільної молодїжи, особливо по школах. Кінцевий вислїдок такого вихованя ось такий, що молодець, котрий найбільше потребує опіки серця і вирозумілости вітцївскої своїх вихователїв, сам собі лишений враз з своїми нерозвязаними питанями релїґійними і суспільними, беручи до рук злу лектуру, стає недовірком або і ворогом своєї віри, церкви, вітчини і народности.

Що сказало ся о вихованю молодїжи мужескої, се також можна примінити з певними застереженями і до вихованя дївчат. Се вихованє є також надто »урядове«, без згляду на виробленє правдивих понять і переконань о релїґійности, чесноті, обачайности і покликаню женщини в суспільности людскій.

Така новочасна просьвіта іде дальше і на село через учителїв і учительок, вихованих в середних школах. Декотрі учителї і учительки майже іґнорують щире і практичне вихованє релїґійне молодїжи шкільної. Дуже они маловажать собі приписані вельми легкі до виконаня релїґійні практики пр. учащанє з дїтворою шкільною в недїлї і сьвята до церкви на службу Божу, хотяй лїтною порою обовязком учителїв ходити до церкви з дїтьми шкільними що дня. Ледви они спроможуть ся прийти з дїтьми до церкви в цїсарскі сьвята, на початку року шкільного і на кінци. А часом і так буває нераз що учитель або учителька каже іти дїтям шкільним до церкви, а сам або сама позістає підчас відправи служби Божої дома, коли тимчасом дїти, лишені самі без надзору, не маючи понятя о чемнім захованю на сьвятім місци, так сваволять, що годї сьвященикови службу Божу відправити.

Яке внутрішне переконанє — таке і вніщне захованє. Се є цїлком натуральний вислїдок, якого они в школї набрали.

Але чи они тому суть винні?

Нї! они зовсїм не винні, але шкільні власти, котрі їм дали майже енциклєопедийне знанє і відомости, бо чогож они не знають, — о всїм мають понятє і о музицї і о співі і о садівництві і пчільництві, рисунках, лїтературі і пр. і пр. о всїм они розправляти потрафлять дуже мудро, але не виховали їх по Божому розумно і практично, не научили їх совісно виповняти своїх обовязків релїґійних шкільних, і особистих. Хотяй і декотрі учителї з лїпшої сорти занимають ся щиро своїм званєм і волїли би неодні пожиточні пляни перевести, однак невідрадні шкільні обставини спиняють їх в добрих змаганях.

А се все відбиває ся на відношеню школи до церкви, тих двох підвалинах просьвіти і будучини нашого народа. Тому нехай наш голос буде заохотою до ревнїйшого плеканя християньских чеснот в школї та покладанє надїй руско-українського народа в єго народній церкві католицкої віри во видї східного обряда.

о. Йос. М - ий.

Поляки про виборчу реформу.

Зазначивши попередно неприхильні голоси польскої праси против виборчої реформи на основі загального, безпосередного, тайного і рівного голосованя, мило нам сконстатувати, що не весь польский загал глядить з такого вузко-шовінїстичного становиска на намірену правительством реформу. У вчерашнім Kurjer-і lwowім находимо статю, яка годить ся, щоби єї передати нашій читаючій публицї:

„Недавно президент мінїстрів заявив — пише згаданий дневник у вступній статї п. з. „Старости супротив виборчої реформи“ — в державній радї, що правительство не буде спиняти леґальних манїфестаций населеня за виборчою реформою. Тимчасом деякі галицкі старости особливо коросненьский і львівский зовсїм не дбають про се, яке становиско занимає правительство, а поступають після власної своєї думки і закон про збори інтерпретують по своєму, не допускаючи народу до висказаня опінїї про наміри правительства. Против такого поведеня мусимо запротестувати, а практики старостів треба буде знов виволїчи перед »чуже форум« і домагати ся у Відни, щоби тих урядників научено пошанованя конституцийних прав та щоби здержано їх аґітацийний запал в службі реакциї. Галичина єще не „виодрємбньона“ і на щастє є ще висші інстанциї понад галицкими старостами, які своєю самоволею і насилуванєм найважнїйших конституцийних свобід могли би викликати необчислене в наслїдках збуренє серед населеня“.

Коли порівнати сей висказ з алярмами шляхоцкої і всепольскої преси про грозячі немов то погроми „панів і жидів“ — то можна в дорозї неумолимої льоґіки прийти до зовсїм горендних висновків. Однак слухаймо, що дальше каже Kurjer lwowski:

„Бо треба числити ся з тим, що в сїльских громадах зазначує ся величезний рух за виборчою реформою. Поволи двигає ся мілїонова маса з кількадесятьлїтного заслїпленя, а хотяй щоденна праса мало занимає ся сими проявами самостійности люду, то не дасть ся се усунути іґнорованєм дїйсности. Кількасот громадских рад ухвалило урядово резолюциї з заявою за загальним, безпосередним, рівним і тайним голосованєм, а щоденно надходять нові резолюциї в тім самім дусї. Консервативні часописи мовчать про се, а натомість цїлі стовпцї посьвячують резолюцаї повітової ради товмацкої і снятиньскої, які вирвали ся з реакцийною опози

часописи Кронаветтерової »Volksstimme«. Відтак стає постійним співробітником безпартийного віденьского дневника »Neues Wiener Journal« і кореспондентом одної з перших часописий Нїмеччини »Frankfurter Zeitung«. В слїд за тим отвирали щораз нові часописї свої шпальти для творів єго журналїстичного пера. Одначе Романови Сембратовичеви не йшло о зарібки часописні, не о те, щоб тілько брати гроші від стрічок своїх статий, може ще й приперчених після напрямку даної часописї. Єго ідеалом, цїлию цїлого жи[illegible] звернути увагу цивілїзованої Европи на нечуваний угнїт 30 мілїонового українського народу, якого істнованє й доля була таки в европейских кругах прямо незвісними, помимо що в тім напрямі роблено хоч не систематично і же дещо і попередними роками. До сеї цїли виявилось покійному конче потрібним мати окремий журнал. Задля сего починає видавати у Відни р. 1901 часопись »X-Strahlen«, які відтак перемінюють ся в »Neue Wiener Rundschau«. Сї обі часописи мусїли однак задля недостачі материяльної підпори швидко упасти. На трівкий ґрунт поставлено сю справу аж 1903 р. через заснованє »Ruth. Revue«, яка під вмілим веденєм Р. Сембратовича за короткий час свого істнованя зуміла заняти українським питанєм весь сьвіт справжньої інтелїґенциї усїх европейских народів, що як не мож красше зазначилось в анкетї зарядженій пок. Р. С-ом в справі указу із 1876 р., яка перемінила ся в безпощадний засуд російского варварского абсолютизму. При своїм незвичайнім журналїстичнім таланї умів покійник все навязати нитку між европейскими подїями, а нашими национальними квестиями. А й се треба з окрема піднести, що зумів удержати »Ruthenische Revue« на становищи понадпартийнім, виминаючи все, що моглоб єго подати в сумнїв, о що хиба не легко...

По при »Ruth. Revue« не покидав С-ч сотрудництва і по чужих часописях, розуміє ся, о скілько на се позволяв час. Перечисляти нїмецкі дневники і журнали, в яких він поміщував статї в українських справах, прямо годї. Згадатиб ще, що одну з послїдних єго розвідок печатав париский тижневник »Currier Europeen«.

Найбільші публїцистичні працї Р. Сембратовича се »Polonia irredenta«, видана в р 1903, і »Zarentum im Kampfe mit der Zivilisation« 1905. Одна обговорює угнїт нашого народу польским а друга московским. Очевидно, що за се лютували на Р. С-ча й польскі шовінїсти й московскі запроданцї, та не щадили особи автора нїколи, а не забули віднестись до нього по свому ще й над розритою могилою.

Із полїтичних гадок, які пропаґував покійний, слїд згадати бажанє перестроїти Австрию на спілку автономних народів, чого не довелось єму все дожити! Автономія Жидів і жидівско-руске зближенє мають також не мало завдячувати перу Р. Сембратовича, бо на сю справу звертав він увагу вже перед роками статями у „Wage“ і „Exstrapost“.

Важка грудна хороба і виснажуюча праця підкошувала здоровлє Сембратовича що раз більше, дарма що послїдними роками що вакаций вибирав ся із дружиною на полудне до Лїворно й Абазиї. В послїдних тижнях покійний Сембратович занедужав на запаленє олегочної і вже не кинув ліжка недуга, яке стало й ложем смерти. Ще в часї послїдної борби між житєм а смертию брав ся покійник, як лиш був притомний, писати, аж погас на віки на сам різдвяний понедїлок...

В середу відбули ся похорони Р. Сембратовича, якого смерть стає для України стратою справдї невіджалованою, а єго постерунок лишаєсь поки що без заступника. Із ним сходить до гробу один із найкрасших наших журналїстів, журналїст, що служив пером своїм ідеям, чоловік, що вже своїм так коротким житєм полишив незабутні заслуги для рідного краю, в якого історії має незабутне імя. Вістка про смерть єго мусїла заболїти важко кожде українське серце! Земля пером передчасно погибшому українському труженикови!

цією, як Филип з конопель. Сї часописи не знають і не хотять знати, що инші повітові ради ухвалили резолюциї за виборчою реформою і що крім соток ухвал громадских рад, запали в тім згляді сотки ухвал на публичних вічах. Небавом збере ся посольска палата і опозицийні посли зложать на столї парляменту докази, як населенє глядить на сю справу і чого жадає.

Однак се доперва перший период кампанії, яка вже обняла цїлий край і якої не здавить самоволя і надужитя деяких старостів. Люд найде дорогу до цїли, помимо перешкод. Надужитя і насиля прав є як раз найсильнїйшим арґументом за виборчою реформою, бо колиб функционарі, що мають стояти на сторожи законів, не залежали від упривілейованої горстки, а від репрезентациї загалу населеня, сего рода практики були би неможливі. Се ограничуванє конституцийних прав мусить вчинити населенє дуже підозірчивим супротив клича полїтичного усамостійненя краю, бо кождий мусить завдати собі питанє, що би діяло ся доперва, колиб Галичина стала відокремішненою і відданою до виключної диспозициї теперішних можновласників. Сї надужитя доказують, що без зміни системи правлїня, без уґрунтованя горожаньского права на загальнім, рівнім, безпосереднім, тайнім виборчім праві, відокремішненє Галичини кинуло би цїлий край на жертву вимуздaної самоволї краєвих потентатів та їх гайдуків, було би знівеченєм свободолюбних здобутків в сїй части Польщі (!), було би заповідию найогиднїйшого правлїня клїки.«

Як бачимо, мимо прихильного становиска супротив виборчої реформи і зовсїм рациональної арґументациї, також і для польских людовців Русь тут не істнує, а тілько одна з дїльниць колишньої Польщі.

Новинки.

— **Календар**. В суботу: руско-кат.: Меланії: римо-кат.: Ілярия. — В недїлю: руско-кат.; *Обр. Господнє, Василия Вел.*: римо-кат.: Фелїкса.

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: дня 14. с. м. в Рожневі, брідского повіта, о 3. год., в Перегиньску, долиньского повіта, о 2. год. і в Волици бариловій, камінецкого повіта, о 1. год.; дня 15. с. м. в Турівцї, скалацкого повіта, в Бродах о 10. год. і в Янові коло Львова о 12. год.; дня 19. с. м. в Старих Богородчанах о 2½ год.; дня 20. с. м. в Хомяковцї, товмацкого повіта, о 2. год. по полудни.

— **В „Рускій Бесїдї“ у Львові** буде завтрішної суботи о 6. год. вечером відчит інж. Франца Тузяка з области природописних наук. Вступ від особи 50 с. Дохід призначений на ремісничу бурсу у Львові.

— **Відчит в Читальнї „Просьвіти“ на жовківскім** передмістю у Львові. Подаємо до відомости, що безпосередно перед вечерницями Маланки, які відбудуть ся в суботу 13. с. м. в сали Turnverein-у, виголосить Вп. інжінер Франц Тузяк по викладї на „Р. Бесїдї“, популярний відчит про „Технїчне примінене сьвітла“. Вступ для беручих участь в вечерницях незмінений, для прочих 10 с. — *Комітет.*

— **Аматорске представленє** приготовляє — як дізнаємо ся — Товариство ім. Котляревского у Львові на другу половину сего місяця. На представленє вибрано 5-актову історичну драму Грінченка п. з. „За батька“ з доби Б. Хмельницкого.

— **Дальший репертоар руского народн. театру в Перемишли**. (В салї »Народний Дім“). В суботу дня 13. січня »В народї« драма в 5 дїях Стешенка, нагороджена на конкурсї краєвого видїлу. — В недїлю дня 14. с. м. (пополудневе представленє) »Трійка гультаїв« комічна оперетка в 5 дїях Нестора. — Ві второк дня 15. с. м виступ п. М. Заньковецкої »Дзвін у церкву скликає, а сам у нїй не буває«, конкурсова комедия в 4 дїях Яновскої. — В четвер дня 18 с. м. »Бурлака« драма в 4 дїях Карпенка Карого. — В суботу дня 20. с. м. »Катерина« опера в 3 дїях Аркаса. — В недїлю дня 21. с. м. (пополудневе представленє) »Пошились в дурні« оперета в 3 дїях М. Кропивницкого. — Ві второк дня 23. с. м. »Хазяїн« комедия в 4 дїях Карпенка Карого. — В четвер дня 25. с. м. »Сто тисяч« комедия в 4 дїях Карпенка Карого. — В суботу дня 27. с. м. »Барон циганьский« оперета в 3 дїях Стравса. — Абонамент 1-рядний на 6 вистав 15 К, 2-рядний на 6 вистав 10 К. — З поважанєм. — *Микола Садовский*, директор.

— **З Київа** доносять нам, що ґубернатор позволив дд. І. Лучицкому і В. Науменкови видавати щоденну часопись п. з. »Свобода і право«, яка буде орґаном київскої ґрупи конституцийно-демократичної партиї. — З Жорнища, подільскої ґубернії, доносять, що дня 31. м. м. селяни з сусїдних місцевостий в білий день ограбили публично кількадесять крамниць як жидівских так християньских. Притім повибивали много вікон в поверхових каменицях. В місточку Бершадї доокресні селяни ограбили кількадесять домів і підпалили місточко в кількох місцях.

— **В Бродах** відбуло ся дня 6. с. м. жидівске віче, на якім ухвалено жадати утвореня жидівскої национальної курії при виборах, а д-рови Бикови, послови з міст Броди-Золочів ухвалено заяву недовіря і візвано єго до зложеня мандату.

— **Адюта авскультантів і практикантів.** Справа сих адютів зійшла з дневного порядку на грудневій сесиї державної ради тому, що управитель мінїстерства судівництва п. Кляйн заявив, що правительство готове признати авскультантам більші уступки, чим були в проєктї палати вельмож. Та справа верне отже до правничої комісиї палати послів, заки дістане ся під наради палати.

— **Іменованя**. Управитель мінїстерства просьвіти іменував дійсними учителями гр.-кат. релїґії суплєнтів: о. д-ра Диониза Дорожиньского з рускої ґімназиї у Львові для нїмецкої ґімназиї у Львові, о. Леонида Лужницкого і о. Івана Рудовича для рускої ґімназиї у Львові. — Мінїстер внутрішних справ іменував рахункового радника Мечислава Александровича старшим рахунковим радником в рахунковім департаментї львівского намісництва.

— **Розпорядженє в справі хірурґічних операций.** Мінїстерство внутрішних справ видало на днях рескрипт до всїх управ шпиталїв, санаторий і лїкарских палат з порученєм, щоби на будуче при кождій операциї був ведений точний протокол історії недуги із списом усїх осіб, занятих при операциї с. є оператора, асистентів, доглядачів і доглядачок та з приміткою, яку іменно функцию сповняє кожда з тих осіб. Причину до видани сего розпорядженя дало то, що не давно помер у Відни чоловік, на котрім в однїй з тамошних санаторий переведо операцию, а причиною смерти єго було, що в череві недужого оставлено звиток бандажів і відтак зашито рану. Заряджено вправдї судове слїдство, однак мусїло ся єго залишити, бо годї було провірити, хто іменно поносить вину.

— **З станиславівскої епархії.** Канонїчну інституцию дістали оо.: Іван Брикович на Копачинцї і Николай Сїменович на Вільче. — На конкурс з речинцем до 31. січня 1906 р. розписані парохії: 1) Чортовець, 2) Садки, 3) Чернелиця, 4) Перемилів і 5) Глубічок. Стараючі ся о парохію Перемилів мають предложити заяву, що на случай одержаня презенти годять ся на віддїленє Верховець з ерекцональним полем, що належить до парохії. Зрезиґнували: о. Антін Балицкий з парохії в Черемхові, діставши експозитуру в Бортниках і о. Антін Підляшецкий з Сковятин стараючись о перехід до дефициєнтів. Введені оо.: Ізидор Ганкевич яко сист. сотр. в Снятинї, Маркіян Шанковский яко завід. в Тисьменичанах, Іван Фіґоль, новопоставлений пресвитер яко прив. сотр. з правом управи в Ляцкім шляхотскім, Антін Балицкий з Черемхова яко експозит в Бортниках, Володимир Скоробогатий, яко експозит в Москалївцї, Павло Хома яко прив. сотр. в Зарічу (діставши рівночасно одномісячну відпустку для покріпленя здоровля), Омелян Веселовский яко завід. в Чернелици і Йосиф Білиньский яко завідатель в Сковятинї. — Увільнений від сотрудництва в Кривенькім о. Теодор Рак. Від конкурсового іспиту увільнені на 6 лїт оо.: Теофіль Глїбовицкий в Тростянци і Витовд Білиньский з Коцюбинець. Відпущений із звязи епархіяльної для принятя до львівскої архіепархії на оден рік о. Ярослав Левицкий, катехит народних шкіл у Львові. Приняті до духовної звязи оо.: Миколай Никифор Боклащук, монах Ч. св. Вас. Вел. і сотр. в Заліщиках, Іван Озимкевич, монах Ч. св. Вас. Вел., ц. к. військов. сьвященик в Станиславові і Михайло Ільницкий з перемиской епархії.

— **Дрібні вісти**. З Ясла утїк до Америки канцелярийний помічник суду по спроневіреню 1.200 К судових грошей і 12.000 К позичених на векслї. — Адвокацка палата у Відни видала обіжник, в якім радить адвокатам завести недїлїшний супочинок ще перед законним управильненєм тої справи. Канцелярийний персонал, котрий мусїв би урядувати в недїлю, мав би побирати подвійну платню як в инших днях. — Міска рада у Львові ухвалила удїлити дозвіл на отворенє »кнайпи« в ратуши, аби радні мали де пити і їсти.

— **Переписка Редакциї**. Вп. Зен. К. у Льв. Не маємо певної вістки, чи Ст. Г. помер, а чутка, яка кружить між професорами, може бути неправдива. — Пер. 505. Пос. В. Явор. думає замкнути видавництво »R. R.« не лише через смерть пок. Р. С. але і задля значного недобору. Редактор найшов би ся, але нема певних передплатників. Дотеперішні були неначе соломяний вогонь; спалахнули і притахли. Як з початку видавництво оплачувало ся, так нинї стрічає ся з недобором. Єсли впаде, винен буде руский нарід, що про него заграниця забуде.

Всячина.

— **Задля незгоди в родинї**. З Турки доносять: Антін Совиньский, різьбар, котрий працював при будові церкви в Комарниках, стрілив собі онодї в самоубийчім намірі в голову і розторощив щоку. Раненого по осмотреню лїкарем відставлено до тутешного шпиталя. Причиною самоубийчого наміру мала бути незгода в родинї.

— **Обманьство в краєвім Банку**. Обманець, котрий онодї на підроблену асиґнату взяв 20.000 К з каси краєвого Банку, пропав як у воду. Дотеперішне слїдство полїциї не викрило прямо нїчого. Є познаки, що сего обманьства допустив ся якийсь панич-дармоїд, і одного з таких переслухувано в полїциї, але пущено єго на волю. Дирекция Банку обіцює 2.000 К нагороди тому, хто викриє обманця.

— **Польскі жіночі віча полїтичні** відбули ся в послїдних днях в Кракові і у Львові. На вічу х Кракові ухвалено домагати ся для женщин тиа самих прав при виборах, які мають мужчини, в крім того запала резолюция за загальним, рівним, безпосереднім правом голосованя. Віче Польок у Львові ухвалило лише добивати ся полїтичної рівноправности з мужчинами. Резолюциї обох віч вислано телеґрафічно бар. Ґавчови з просьбою узглядненя тих постулятів при виборчій реформі. Тяжко припустити, аби при найблизшій реформі виборчого права узгляднено сї жаданя, але в будучности колись прийде до того. Наше сільске і міщаньске жіноцтво неосьвідомлене і незорґанізоване вимагає супроти того більшої опіки над собою і чим скорше се стане ся, тим буде лїпше. Женщини повинно ся притягати до товариств, читалень і осьвідомлювати їх та заправляти до працї суспільної. Сей обовязок спочиває передовсїм на інтелїґентних одиницяй між нашим жіноцтвом як по селах так по містах. Берім ся як до кождої так і до сеї працї як найскорше, бо лихо не спить, і аби справа не застала нас неприготованих.

— **Боязливість у дїтий**. Негарне, як дитина поводить ся з пересадною зуховатостию, але і занадто полохлива та боязка дитина робить немиле враженє. До такої дитини анї приступити. Коли другі дїти бавлять ся, оно стоїть осторонь і самітно. Така перепуджена дитина видає ся бути запамороченою або дурною, і за таку уважають єї малі ровесники. Скромности і чемности повинно ся учити кожду дитину, але застрашувати єї нема потреби бо се відбиває ся на дитинї найбільше в школї. Поки дитина остає під опікою матери, доти боязливість не виступає так різко. Колиж така дитина опинить ся в школї, тодї учитель стає безрадний перед полохливим учеником. Дитина дрожить перед учителем і плутає ся у відповідях. Боязливість у дитини виробляють самі родичі, єсли лякають єї якими страшаками, побивають, чи заслужила на то, чи нї, а найгірше, як страшать дитину школою; немов би школа була яким криміналом а учителї катами. Дитину належить виховувати строго, призвичаювати до чемности і послуху, але не убивати в нїй молодечої свободи і веселости.

— **Розумне вихіснуванє землї**. При управі ярини треба вміти мудро вихіснувати землю та гній. Се можливе лише тодї, як що року змінити рід ярини. Кожда ростина потребує для своєї управи певної скількости поживних соків. Але не кождий рід ростини потребує однакових скількостий поодиноких поживних частий землї, лише одна ростина потребує приміром більше кисня, друга більше фосфорової кислоти ітд. Скоро одну і ту саму ростину управляти довший час на однім кавалку землї, то вона з кождим роком дає меншу користь. А се тому, бо тодї земля піснїє і тратить з себе як раз тоті поживні частини, яких потребує до свого житя та ростина, що росте на тім місцї, за то назбирає ся в тім куснику поля богато таких поживних частий, які не конче потрібні для тої ростини. Тому щоби в таких разах вихіснувати розумно поживність землї, то треба на нїй управляти кождого року на переміну инші ростини. Коли хто сего не знає і не робить так, то з року на рік мати ме з ярини щораз меншу користь, хоч би навіть не знати як гноїв поле. Тому то завсїди треба змінювати засїв ярини. Одного року треба садити листкову ярину, другого коренисту; таким чином буде вдавати ся і одна і друга ярина, бо буде находити в землї потрібну для себе поживу. При сїм треба вважати на то, щоби на сьвіжо погноєнім поли не управляти нїколи гороху і цибулї. Для сих ростин добре таке поле, що єго гноїло ся рік перед тим.

— **Яка буде зима?** Метеорольоґи заповідають, що сегорічна зима буде зовсїм лагодна і недовга, а весна настане скоро і буде незвичайно гарна. Сю проґнозу ставлять метеорольоґи на основі досьвідів з тисненєм воздуха, бо від тисненя воздуха головно зависить теплота зими. Перед кождою острою зимою дасть ся замітити

високе тисненє воздуха через довший час і при незміненій погоді. Тимчасом в послідних місяцях барометер показував не високе тисненє воздуха, а до того не дописувала погода. Може бути, що сегорічні морози дійдуть навіть до 20° понизше нулї, але на всякий случай не будуть тривати довго.

= **Запросини до передплати**. Розпочинаючи 10. рік нашого видавництва, не маємо потреби виступати з проґрамою, або запевнювати про непохитну дальшу службу рідній справі, бо можемо вже покликати ся на дотеперішню дневникарску працю так на поли політики, як і літератури, яка здобула собі чималі успіхи. Тому запрошуючи до передплати наших шановних читателїв і прихильників, кладемо їм на серце прихильне і сьміле ширенє нашої часописи, яка при їх підпертю могла би з кінцем першого хрестика свого істнованя розширити свій обем без підвижки передплати. Ми постарали ся о збільшенє числа наших дописувателїв на провінциї та запевнили собі співучасть визначних сучасних писателїв у наших фейлєтонах. Крім більшої скількости поменших оповідань та новель ориґінального письменьства і лїпших перекладів, будемо друкувати дві більші повісти Ів. Франчука, оповіданя Ів. Коссака, гуцульску драму Льва Лопатиньского п. з. «Четверта заповідь» а також, твори пера Осипа Маковея, Богдана Лепкого Василя Щурата, Сильвестра Яричевского, Остапа Луцкого, Уляни Кравченко, Яросл. Гординьского, Богдана Барвіньского, Павла Штокалка, Теод. Біленького. Франца Михайлова, Ілька Гаврилюка і др.

Всїх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостий. Услівя передплати ті самі, що в минулім роцї.

Редакция „Руслана“.

Посмертні † оповістки.

— **Ярослава Ізидора Кульчицка**, дочка пароха в Черепинї, упокоїла ся дня 20. грудня м. р. в 12. роцї житя. В. є. п.!

Телеграми

з дня 12. січня 1906.

Прага. Nar. Listy доносять, що др. Пацак заявив по конференциї з бар. Ґавчом, що державна рада не збере ся перед 25. с. м. та що проєкт виборчої реформи війде до палати не скорше як около 15. лютого, бо ще не є готовий.

Відень. Die Zeit пише, що в случаю, якби виборча реформа не мала в сій палатї виглядів перейти, то бар. Ґавч розвяже палату і розпише нові вибори.

Петербург. Від 21. с. м. дозволено відбувати передвиборчі збори.

В Москві замкнено редакцию ґазети »Вечерная почта“ а друкарню запечатано.

Власти сконфіскували в адміністрациї »Русск-их Вѣдомост-ий« 11.000 рублїв, зложених публикою на арештованих революционістів, і забрали спис жертводавців.

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНК

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських кляснків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Тутки і паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і у всїх торговлях вкраю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. січня 1906.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білєтом на фотелї, льожі І-ряди крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

курацийний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клґр. франко. Мід в плястрах 1 клґ. 2 К. Від руского замовленя даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани почта в місци.

177(1—?)

ДО КАНАДИ

як і до всїх других заморских земель переправляє НАЙДЕШЕВШЕ

повсюди знакома фірма

B. KARLSBERG

HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифкарту купить, нехай порівнає мої цїни з цїнами аґентів корабельних.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·55	до Яворова
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·50	з Рави рускої, Сокаля	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
8·05	з Станиславова, Жидачева	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенціма
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·00	до Самбора, Хирова Іванича, Н. Санча,
8·18	з Яворова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2·50	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц-	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·50	до Коломиї, Жидачева,
3·45	з Стрия,	5·58	до Яворова
4·32	з Яворова	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенціма	7·30	до Рави рускої
5·45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Івана п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Калуша
	на дворець „Підзамче“	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів		**з двірця „Підзамче“**
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
		2·13	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Івана п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білєти їзди як і всякі инші білєти, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.